
بسم الله الرحمن الرحيم

# شرح جامع و نمونه سوالات

## روانسنجی

### «روانشناسی»

مولف: معصومه ابراهیمی

انتشارات ارشد

## پیشگفتار ناشر

خداوند بزرگ را شاکریم که فرصتی عنایت فرمود تا بتوانیم قدمی در جهت گسترش علم و فرهنگ کشور عزیزمان برداریم و مسیری هموار را در اختیار مخاطبان و داوطلبان علاقمند به ادامه تحصیل قرار دهیم. از آنجائی که درحوزه کتاب‌های درسی و کمک درسی کارشناسی ارشد کتاب‌های زیادی به رشته تحریر در آمده است با این حال وجود یک مجموعه جامع، دقیق، کامل و دارای رفرنس( منابع) مستند احساس می‌شود.

همیشه دغدغه داشتیم که ای کاش می‌شد تمامی منابع پراکنده و گاهاً دست نایافتنی کنکور در یک مجموعه به گونه‌ای جذاب و شیوا آماده می‌شد و همچنین سوالات دوره‌های قبل کنکور نیز به گونه‌ای تشریحی پاسخ داده می شدند، که خدشه‌ای بر آنها وارد نشود و خیال داوطلبان عزیز آنقدر آسوده باشد که اطلاعات مندرج در پاسخنامه‌ها را برای بهره‌گیری در آزمون خود بکار گیرند. این کار با یاری خداوند بزرگ و همکاری نخبه‌ترین دانشجویان و اساتید کشور در انتشارات ارشد هماهنگ گردید و در تمامی مقاطع تحصیلی از کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حوزهٔ آزمون‌های سراسری – آزاد و پیام نور بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های بانک سوالات و کتاب‌های شرح جامع درس آماده گردید. در تهیه مجموعه‌های فوق‌الذکر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری که حائز رتبه‌های تک رقمی کنکور می‌باشند، استفاده کرده‌ایم، تا شما عزیزان بتوانید در راستای افزایش توان علمی خود در جهت نیل به مقصود خویش نایل آیید. بدون تردید می‌توان گفت که برای اولین بار در نظام آموزشی کشور مجموعه‌ای به این سبک عرضه می‌شود که در کیفیت و کمیت بی‌نظیر بوده و تمامی نیازهای دانشجویان و داوطلبان عزیز را پوشش می‌دهد. امید است که استفاده از این مجموعه عزیزان را در جهت موفقیت در آزمون یاری رسانده باشد. در پایان لازم به ذکر است که بی نقصی محض از آن خداوند متعال می‌باشد، بنا براین از تمامی خوانندگان و داوطلبان عزیز خواهشمندیم نظرات سازنده خود را در مورد این کتاب به سایت انتشارات ارشد اعلام نمایند تا ما را در جهت هر چه بهتر آماده کردن این محصولات یاری رسانند.

**با تشکر**

**ناشـــــر**

**www.arshadbook. ir**

## پیشگفتار مولف

با توجه به اینکه رشته روانسنجی یک رشته جدید و نو پا در ایران می‌باشد و سال پیدایش این رشته به طور رسمی از ۱۳۷۹در دانشگاه سراسری بوده است. کوشش بر این داشتیم که از بین منابع مختلف و حجیم این درس، چکیده‌ای از مطالب مهم و نکات تستی که در آزمونهای سراسری به چشم می‌خورد، تألیف نموده تا در راستای رسیدن شما داوطلبان گرامی به موفقیت در آزمون کارشناسی ارشد روانسنجی قدم برداشته باشیم.

این مجموعه که در اختیار دارید شامل پنج فصل از گزیده مطالب مهم و سؤالات آزمون کارشناسی ارشد دانشگاههای سراسری از سال ۱۳۷۹ و دانشگاههای آزاد از سال ۱۳۸۸ به همراه پاسخنامه تشریحی می‌باشد. که مطالعه آن شما را از خلاصه نویسی وخواندن منابع متعدد روانسنجی بی‌نیاز می‌کند. در پایان از مدیریت محترم انتشارات ارشد که این فرصت را محیا نمودند سپاسگذاری نموده و برای شما عزیزان آرزوی موفقیت در تمام مراحل تحصیلی می‌نمایم

**مولف**

**معصومه ابراهیمی**

## فهرست مطالب

**عنوان** **صفحه**


پیشگفتار ناشر ۳
پیشگفتار مؤلف ۴


### فصل اول: سابقه تاریخی روان سنجی، مفهوم و طبقه بندی و کاربرد آزمون‌ها


گالتون ۱۱
جیمز مک کین کتل: ۱۱
آلفرد بینه ۱۱
ترمن ۱۱
آزمون‌های معلومات ۱۲
آزمون‌های شخصیت ۱۲
آزمون جامعه سنجی ۱۲
مفهوم آزمون ۱۳
طبقه‌بندی آزمون‌ها ۱۳
آزمون‌های استاندارد شده و آزمون‌های معلم ساخته: ۱۳
آزمون‌های گروهی و آزمون های فردی ۱۳
آزمون‌های سرعت و آزمون‌های قدرت ۱۳
آزمون های عملی و آزمون های کاغذ- مدادی ۱۳
آزمون های عینی و آزمون های ذهنی ۱۳
آزمون های ملاک مرجع و آزمون های گروه مرجع ۱۴
آزمون های وابسته به فرهنگ و آزمون های نابسته به فرهنگ ۱۴
آزمون های کلامی و آزمون های غیر کلامی ۱۴
آزمون های استعداد و آزمون های پیشرفت تحصیلی ۱۴
هدف های کلی کاربرد آزمون ها ۱۴
خلاصه فصل ۱۵
نکات کلیدی و اصطلاحات مهم ۱۵
تست‌های آخر فصل ۱۶
پاسخ تست‌های آخر فصل ۱۸


### فصل دوم : اندازه گیری، ارزشیابی و آزمونهای معلم ساخته


تعریف اندازه گیری ۲۱
تعریف ارزشیابی ۲۱
مقیاسهای اندازه گیری: ۲۱
مقیاس اسمی: ۲۱
مقیاس رتبه‌ای: ۲۲
مقایس فاصله‌ای: ۲۲
مقیاس نسبی: ۲۲
نمره‌های آزمون روانی: ۲۳

**عنوان** **صفحه**


مفهوم امتحان: ۲۳
اهداف امتحان: ۲۳
انواع امتحان: ۲۳
الف- از نظر هدف ۲۳
۱- امتحان ورودی ۲۳
۲- امتحان مرحله‌ای ۲۳
۳- امتحان پایانی ۲۳
۴- امتحان تحقیقی ۲۳
ب- از نظر ماهیت موضوع: ۲۴
مراحل انجام امتحان: ۲۴
انواع ارزشیابی با توجه به ملاک مورد استفاده ۲۴
۱- ارزشیابی وابسته بر ملاک ۲۴
۲- ارزشیابی وابسته به هنجار ۲۴
۳- ارزشیابی آغازین ۲۴
۴- ارزشیابی تکوینی ۲۵
۵- ارزشیابی تشخیص ۲۵
۶- ارزشیابی تراکمی ۲۵
تعریف هدفهای آموزشی: ۲۵
سطوح مختلف هدفهای آموزشی: ۲۶
حیطه شناختی ۲۶
حوزه عاطفی ۲۸
جدول مشخصات امتحان ۲۹
خلاصه فصل ۳۰
نکات کلیدی و اصطلاحات مهم ۳۱
تست‌های آخر فصل ۳۲
پاسخ تست‌های آخر فصل ۳۶


## فصل سوم: اصول ساختن پرسشهای آزمون


فرایندهای ذهنی مورد اندازه گیری بوسیله آزمون پیشرفت تحصیلی ۳۹
انواع پرسشهای آزمون : ۳۹
روش اجرای امتحان: ۴۱
تصحیح و نمره گذاری اوراق امتحان : ۴۲
خلاصه فصل ۴۳
نکات کلیدی و اصطلاحات مهم ۴۳
تست‌های آخر فصل ۴۵
پاسخ تست‌های آخر فصل ۵۰


## فصل چهارم: تجزیه و تحلیل پرسشهای آزمون


مراحل تجزیه و تحلیل پرسشهای آزمون ۵۴
بررسی سطح دشواری سؤالهای آزمون ۵۴
محاسبه شاخص‌های آماری آزمون ۵۵
روشهای تجزیه و تحلیل سؤالات آزمون ۵۶
۱ـ همبستگی دورشته‌ای نقطه‌ای: ۵۶
روایی سؤالهای آزمون (VALIDITY) ۵۷
۲ـضریب همبستگی دورشته‌ای ۵۷
۳ـ ضریب فای( $\varphi$ ) ۵۸

**عنوان** **صفحه**


۴ـ ضریب همبستگی تتراکوریک ۵۸
مقایسه ضریب فای با ضریب همبستگی تتراکوریک ۵۹
منحنی خصیصه سؤال ۵۹
نظریه سؤال پاسخ ۵۹
اصلاح سطح دشواری سوالها برای حذف عامل حدس و گمان ۵۸
خلاصه فصل ۶۱
نکات کلیدی و اصطلاحات مهم ۶۳
تست‌های آخر فصل ۶۲
پاسخ تست‌های آخر فصل ۷۱


**فصل پنجم: اعتبار و روایی آزمون ـ مفهوم نرم**


مبانی نظری نمره آزمون ۷۵
مفهوم اعتبار آزمون و الگوهای آن ۷۵
منابع خطا ۷۶
الف ـ نمونه‌گیری زمانی ۷۶
ب ـ الگوی نمونه‌گیری حیطه ۷۶
همسانی درونی آزمونهای سرعت ۷۸
اعتبار آزمونهای ملاک مرجع ۷۸
خطای معیار اندازه‌گیری ۷۸
روشهای افزایش اعتبار آزمون ۷۹
۱ـ افزایش تعداد سوالهای آزمون: ۷۹
۲ـ حذف سوالهای ناهمساز ۷۹
۳ـ اصلاح برای کاهش ضریب اعتبار ۷۹
تعریف و مفهوم روایی ۸۰
انواع روایی ۸۰
۱- روایی وابسته به محتوا ۸۰
۲- روایی وابسته به ملاک ۸۰
ضریب روایی ملاکی ۸۰
پیش‌بینی متغیر ملاک از روی نمره آزمون ۸۱
عوامل تحت تأثیر قرار دهنده روایی وابسته به ملاک ۸۱
۱ـ تفاوتهای گروهی: ۸۱
۲ـ طول آزمون: ۸۱
۳ـ روایی و اعتبار متغیر ملاک: ۸۱
۴ـ حجم نمونه: ۸۲
۵ـ معرف بودن گروه نمونه: ۸۲
خلاصه فصل ۸۵
نکات کلیدی و اصطلاحات مهم ۸۷
تست‌های آخر فصل ۸۹
پاسخ تست‌های آخر فصل ۹۳

**عنوان** **صفحه**


سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۷۹ ..... ۹۷
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۷۹ ..... ۱۰۱
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۰ ..... ۱۰۶
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۰ ..... ۱۱۰
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۱ ..... ۱۱۵
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۱ ..... ۱۱۸
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۲ ..... ۱۲۳
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال۱۳۸۲ ..... ۱۲۷
سؤالات روانسنجی سراسری سال ۱۳۸۳ ..... ۱۳۲
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۳ ..... ۱۳۶
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۴ ..... ۱۴۰
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال۱۳۸۴ ..... ۱۴۴
سؤالات روان سنجی سراسری سال ۱۳۸۵ ..... ۱۴۸
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۵ ..... ۱۵۱
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۶ ..... ۱۵۵
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۶ ..... ۱۵۸
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۸۷ ..... ۱۶۲
سؤالات روانسنجی سراسری سال ۱۳۸۸ ..... ۱۶۹
پاسخنامه روانسنجی سراسری سال ۱۳۸۸ ..... ۱۷۲
سؤالات روانسنجی سراسری سال ۱۳۸۹ ..... ۱۷۶
پاسخنامه روانسنجی سراسری سال ۱۳۸۹ ..... ۱۷۹
سوالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۹۰ ..... ۱۸۰
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۹۰ ..... ۱۸۳
سؤالات روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۹۱ ..... ۱۸۴
پاسخنامه روان‌سنجی سراسری سال ۱۳۹۱ ..... ۱۸۷
سؤالات روانسنجی سراسری سال ۱۳۹۲ ..... ۱۸۸
پاسخنامه روانسنجی سراسری سال ۱۳۹۲ ..... ۱۹۰
سؤالات روانسنجی سراسری سال ۱۳۹۳ ..... ۱۹۱
پاسخنامه روانسنجی سراسری سال ۱۳۹۳ ..... ۱۹۳
سؤالات روان‌سنجی آزاد سال ۱۳۸۸ ..... ۱۹۷
پاسخنامه روان‌سنجی آزاد سال ۱۳۸۸ ..... ۱۹۹
سؤالات روان‌سنجی آزاد سال ۱۳۸۹ ..... ۲۰۲
سؤالات روان‌سنجی آزاد سال ۱۳۹۰ ..... ۲۰۴
پاسخنامه روان‌سنجی آزاد سال ۱۳۹۱ ..... ۲۰۶

# فصل اول

## سابقه تاریخی روان‌سنجی

## مفهوم و طبقه‌بندی و کاربرد آزمون‌ها

**عناوین اصلی**

- سابقه تاریخی روانسنجی
- مفهوم آزمون‌ها
- آزمون‌های معلومات
- آزمون‌های شخصیت
- آزمون جامعه سنجی
- طبقه‌بندی آزمونها
- هدفهای کاربرد آزمون‌ها

## فصل اول

# سابقه تاریخی روان سنجی، مفهوم و طبقه بندی و کاربرد آزمون‌ها

### گالتون[1]

گالتون(۱۸۸۳) از نخستین کسانی است که به مطالعه و اندازه‌گیری تفاوت‌های فردی پرداخت. اما خدمت مهم گالتون ابداع روش‌های آماری برای کمی ساختن نتایج حاصل از اجرای آزمون‌ها برای مطالعه فردی و تجزیه و تحلیل این نتایج بود. گالتون علاقه زیادی به مطالعه وراثت در انسان داشت. وی سعی می‌کند نشان دهد که بسیاری از ویژگی‌ها از جمله نبوغ به ارث می‌رسد.

### جیمز مک کین کتل[2]:

جیمز مک کین کتل روانشناس آمریکایی که برای اولین بار کلمه تست «آزمون» را به کار برد. کتل در تحقیقات خود توانایی‌های ساده را اندازه می‌گرفت نه فرآیندهای عالی ذهنی را و معتقد بود آزمون‌هایی که آستانه‌های اختلافی یا زمان واکنش را می‌سنجند توان اندازه‌گیری کنش‌های ذهنی را دارند. عیب عمده آزمون‌های وی این بود که:

۱- عملکردهای عالی ذهن را اندازه‌گیر نمی‌کردند.

۲- فاقد نورم یا هنجار بودند.

### آلفرد بینه[3]

آلفرد بینه و تئودورسیمون کسانی بودند که نخستین آزمون هوشی را ساختند که در ۱۹۰۵ منتشر شد و شامل ۳۰ سوال بود که به ترتیب سطح دشواری تنظیم شده بودند و سه کارکرد شناختی یعنی قضاوت، درک و فهم و استدلال را اندازه‌گیری می‌کرد. در سال ۱۹۰۸ ضمن تجدید نظر در این آزمون مفهوم سن عقلی Mental age به آن افزوده شد. بینه و سیمون سوال‌ها را روی کودکان عادی درجه بندی و سوال‌های هر سن را معین کردند.

### ترمن[4]

اصطلاح هوشبهر (IQ) را در اولین آزمون به کار بست که به صورت خارج قسمت سن عقلی به سن تقویمی تعریف شده و برای حذف ارقام اعشاری در ۱۰۰ ضرب می‌شود.

---

1 - Frances Galton
2 - Jams MC Keen Cattle
3 - Alfred Binet
4 - Terman

برای اولین بار در سال ۱۹۱۷، هنگامی که دولت آمریکا وارد جنگ جهانی دوم می‌شد آزمون گروهی توسط ارتش آمریکا ساخته شد و در مورد سربازانی که عازم جنگ بودند به اجرا درآمد. این آزمون بر طبق الگوی آزمون هوشی چند گزینه‌ای اتیس[1] ساخته شد و شامل آزمون‌های آلفا و بتا بود. آلفا آزمون کلامی برای افراد با سواد و بتا غیر کلامی برای افراد بی‌سواد یا کسانی که زبان انگلیسی نمی‌دانستند.

مدت کمی پس از تهیه آزمون‌های هوشی، روانشناسان متوجه شدند که اندازه‌گیری عوامل تشکیل دهنده هوش و استعدادهای خاص نیز ضرورت دارد. آنها متوجه شدند که سطح کلی هوش نمی‌تواند تفاوت‌های فردی را نشان دهد. اسپیرمن فردی بود که این نظریه را عنوان کرد که هوش از دو عامل تشکیل می‌شود:

- **عامل کلی:** عامل کلی عاملی است که در همه فعالیت‌های ما وارد عمل می‌شود.
- عوامل اختصاصی

### آزمون‌های معلومات

آزمون‌های استاندارد شده معلومات یا پیشرفت تحصیلی، آزمون‌هایی هستند که به کمک آنها معلومات دانش آموزان، دانشجویان و... را در یک زمینه معین اندازه‌گیری می‌کنند و به این وسیله امکان مقایسه بین دانش آموزیان مختلف فراهم می‌شود. آزمون‌های معلومات حتی قبل از آزمون‌های روانی به وجود آمده‌اند و از کاربردهای مهم این آزمون‌ها این است که ارزشیابی را از حالت ذهنی در می‌آورد و دخالت نظر شخصی تصحیح کننده را از بین می‌برد و در نتیجه مقایسه افراد را قانونی می‌سازد.

### آزمون‌های شخصیت

در جنگ جهانی اول مورد توجه قرار گرفت، این آزمون‌ها به اندازه‌گیری جنبه‌های غیر شناختی (عاطفی و هیجانی) رفتار می‌پردازند. در این آزمون‌ها مواردی مورد مطالعه قرار می‌گیرند که قابلیت کمی شدن ندارند و پاسخ‌های خوب و بد در این آزمون‌ها وجود ندارند بلکه نوع پاسخ مطرح است. آزمون "تداعی آزاد اندیشه ها[2]" که توسط کراپلین[3] ابداع شد و آزمون "تداعی آزاد کلمات" که توسط یونگ[4] ابداع شد.

### آزمون جامعه سنجی

این آزمون در سال ۱۹۳۴ توسط مورنو ابداع شد. این آزمون وسیله‌ای است برای تعیین درجه پذیرش افراد در یک گروه، کشف روابط بین آنها، آشکار کردن ساخت خود گروه. طرح و استخراج این آزمون بر خلاف استخراج نتایج آن خیلی سریع انجام می‌گیرد و امتیاز این آزمون‌ها به آزمون‌های روان سنجی این است که در این آزمون‌ها رغبت پاسخگویی از طرف مراجعان بیشتر است.

---

1 - Arthurotis
2 - Free Assocation Test
3 - Emil Kraplin
4 - Karl Young

### مفهوم آزمون

آزمون وسیله‌ای است **عینی** و **استاندارد شده** که برای اندازه‌گیری نمونه‌ای از رفتار یا خصایص آدمی به کار می‌رود. در این تعریف عینی بودن یعنی این که روش اجرا، نمره دهی و تعبیر و تفسیر نتایج براساس قواعد معینی است و قضاوت و نظر شخصی در آن بی تاثیر می‌باشد.

استاندارد شده یعنی که آزمون قبلاً در مورد گروه نمونه‌ای از افراد اجرا شده و روایی و اعتبار آن تعیین شده و دارای جداول نورم و هنجارهایی است که نمره‌های خام آزمون بر مبنای آنها تفسیر می‌شوند.

معرف بودن آزمون و قدرت تشخیص و پیش بینی آن بسته به این است که ماهیت و تعداد پرسش‌های آزمون با چه دقتی انتخاب شده و تا چه اندازه نمونه‌های واقعی رفتار مورد نظر را مورد سنجش قرار می‌دهد.

## طبقه‌بندی آزمون‌ها

### آزمون‌های استاندارد شده و آزمون‌های معلم ساخته:

آزمون‌های استاندارد شده براساس دستورالعمل خاص و به شیوه یکسان اجرا و نمره گذاری و تفسیر می‌شوند. برای تفسیر نمره آزمودنی، نورم ها یا هنجارهایی فراهم شده که نمره آزمونی با آن مقایسه می‌شود. آزمون‌های معلم ساخته برای ارزشیابی غیر رسمی از آموخته‌های دانش آموزان یک کلاس تهیه می‌شوند و فاقد نورم و هنجار هستند.

### آزمون‌های گروهی و آزمون های فردی

آزمون‌های فردی توسط اجراکننده تعلیم دیده در مورد یک آزمودنی اجرا می‌شود و واکنش آزمودنی را ثبت و یادداشت می‌نماید اما آزمون‌های گروهی در هر جلسه آزمایش در مورد گروهی از آزمودنی‌ها اجرا می‌شود. نتایج آزمون‌های فردی دقت و اعتبار بیشتری از آزمون‌های گروهی دارند و خطای اندازه‌گیری در آنها کمتر از آزمون‌های گروهی است. مهمترین امتیاز آزمون‌های فردی بر گروهی در این است که با اجرای آزمون‌های فردی ممکن است پاره‌ای از قابلیت‌ها و توانایی‌های خاص آزمودنی بهتر شناخته شود.

### آزمون‌های سرعت و آزمون‌های قدرت

آزمون‌های سرعت آزمونی است که در زمانی محدود باید به آن پاسخ داده شود و سطح دشواری همه سوال‌ها تقریباً یکسان است اما آزمون های قدرت در زمان غیر محدود یا زمان نسبتاً زیاد اجرا شده و وسعت دانش آموزان و میزان درک و فهم و مهارت آزمودنی را می‌سنجد و سوالات آنها بر اساس آسان به مشکل تنظیم شده اند.

### آزمون های عملی[1] و آزمون های کاغذ- مدادی

آزمون های عملی مستلزم دستکاری اشیاء و نشان دادن مهارت آزمودنی در انجام یک کار عملی است اما آزمون های کاغذ- مدادی مستلزم این است که آزمودنی پاسخ های خود را در پاسخنامه به شکل کتبی بنویسد.

### آزمون های عینی و آزمون های ذهنی

در آزمون های عینی، قضاوت آزمایش کننده در نمره گذاری بی تاثیر است.

---

1 - Performance Test

### آزمون های ملاک مرجع[1] و آزمون های گروه مرجع[2]

در آزمون های ملاک مرجع عملکرد آزمودنی با یک ملاک مشخص و بدون توجه به عملکرد سایر افراد گروه مقایسه و درباره وی قضاوت می‌شود. در آزمون های گروه مرجع یا نرم مرجع عملکرد هر آزمودنی با متوسط عملکرد افراد گروه نورم مقایسه می‌شود.

### آزمون های وابسته به فرهنگ و آزمون های نابسته به فرهنگ

آزمون های وابسته به فرهنگ بر اساس مشخصات یک فرهنگ خاص ساخته شده اند و پاسخ دادن به سوالات آن مستلزم آشنایی با آن فرهنگ است.

### آزمون های کلامی و آزمون های غیر کلامی

آزمون کلامی با توانایی آزمودنی در به کار بردن زبان گفتاری، شنیداری و یا نوشتاری رابطه دارد و در آزمون غیر کلامی نقش زبان به حداقل ممکن کاهش می‌یابد. آزمون های غیر کلامی ممکن است از نوع آزمون های عملی باشند.

### آزمون های استعداد و آزمون های پیشرفت تحصیلی

آزمون های استعداد به منظور اندازه گیری قابلیت بالقوه آدمی در جهت پیشرفت آینده در زمینه معینی تهیه می‌شوند. مانند آزمون های کلی یا هوش. اما آزمون های پیشرفت تحصیلی آموخته های گذشته و میزان پیشرفت فعلی فرد را در زمینه های خاص مورد اندازه گیری قرار می‌دهند. وجه تمایز این دو نوع آزرمون در مرحله اول از نقطه نظر هدف های آنهاست تا محتوا.

### هدف های کلی کاربرد آزمون ها

**پیش بینی:** پیش بینی مبتنی بر داده های کمی معتبرتر و دقیق تر است.
**گزینش:** تصمیم گیری در مورد استخدام یک فرد و یا پذیرش یک دانشجو و...
**طبقه بندی:** گروه بندی یا قرار دادن افراد در گروه های مختلف بر اساس تقسیمات منطقی
**ارزشیابی:** آزمون ها را به منظور قضاوت و ارزشیابی در مورد برنامه ها و روش ها و مانند این ها به کار می‌برند.

---

1 - Criterion-refrenced Tests
2 - Group Refrenced Test

## خلاصه فصل

شروع آزمون های روانی در تاریخ ۱۹۰۵ اتفاق افتاد. زیرا در این تاریخ اولین آزمون هوشی توسط آلفرد بینه ساخته شد.

اولین قدم های آزمونسازی در آزمایشگاه های روانشناسی برداشته شد. مثلاً در اولین آزمایشگاه روانشناسی که در شهر لایپرینگ آلمان تاسیس شد، وونت و همکارانش به دنبال اندازه گیری احساس و زمان واکنش بودند و آنها دریافتند که یکسانی روش کار یکی از شرایط اصلی اجرای آزمون هاست. قدم های بعدی توسط گالتون که نتایج آزمایشات خود را با نتایج جامعه که نورم یا هنجار نامیده می‌شود، مقایسه نمود. بعد از اوجمیز مک کین کتل برای اولین بار کلمه تست را در سال ۱۸۹۰ وارد فرهنگ روانشناسی کرد عیب آزمون های کتل این بود که فاقد نورم یا هنجار بودند.

پس از آن آزمون های گروهی به وجود آمدند که با شروع جنگ جهانی اول توسط ارتش آمریکا شکل گرفتند که در وقت و هزینه صرفه جویی می‌کنند. سپس گرایش به تحلیل عاملی یعنی تعیین عوامل تشکیل دهنده استعدادها، تهیه شدن آزمون های شخصیت، که در آنها جنبه های عاطفی و هیجانی رفتار اندازه گیری می‌شود را رونق بخشید و آخرالامر ابداع آزمون جامعه سنجی برای مطالعه روابط گروه ها شکل گرفت.

تعریف آزمون: آزمون وسیله‌ای است عینی و استاندارد شده که برای اندازه گیری نمونه‌ای از رفتار یا خصایص آدمی به کار می‌رود.

طبقه بندی آزمون ها:

آزمون های استاندارد و معلم ساخته

آزمون های گروهی و فردی

آزمون های سرعت و دقت

آزمون های عملی و کاغذ- مدادی

آزمون های ملاک مرجع و گروه مرجع

آزمون های وابسته به فرهنگ و نابسته به فرهنگ

آزمون های عینی و ذهنی

آزمون های کلامی و غیر کلامی

آزمون های استعداد و پیشرفت تحصیلی

اهداف کلی کاربرد آزمون ها: گزینش، طبقه بندی و ارزشیابی

### 🕮 نکات کلیدی و اصطلاحات مهم

اقدام مهم گالتون ابداع روش های آماری برای کمی سازی نتایج حاصل از اجرای آزمون ها بود.

جیمز مک کین کتل برای اولین بار کلمه "تست" یا "آزمون" را به کار برد.

نخستین آزمون هوش توسط آلفرد بینر در ۱۹۰۵ تهیه و تدوین شد.

تدمن اصطلاح هوشبهر (FQ) را در آزمون هوش بینر به کار برد و به شکل خارج قسمت سن عقلی بر سن تقویمی آن را تعریف کرد.

برای اولین بار آزمون های گروهی در جنگ جهانی اول توسط ارتش آمریکا با نام های آلفا و بتا ساخته شد.

اسپیرمن اولین کسی بود که عنوان کرد هوش از دو عامل کلی و اختصاصی تشکیل شده.

آزمون های شخصیت به اندازه گیری جنبه های غیر شناختی افراد می‌پردازد (عاطفی و هیجانی)

## تست‌های آخر فصل

**۱- چه کسی کمی سازی را در حوزه مطالعات روانشناسی ابداع کرد؟**

۱) کتل ۲) گالتون ۳) بینر ۴) هیچ کدام

---

**۲- کلمه "آزمون" یا "تست: برای اولین بار توسط کدامیک از افراد زیر به کار رفت؟**

۱) گالتون ۲) فروید ۳) ثرنایک ۴) کتل

---

**۳- آزمون های کتل کدامیک از توانایی های زیر را نمی سنجد؟**

۱) زمان واکنش ۲) آستانه تماس ۳) دقت ۴) تفکر

---

**۴- امتیاز مهم آزمون جامعه سنجی به آزمون های روانسنجی این است که.....**

۱) آزمون های روانسنجی توانایی ها را اندازه می‌گیرند.
۲) آزمون های جامعه سنجی روابط اعضا را نشان می‌دهند.
۳) در آزمون جامعه سنجی رغبت پاسخگویی بیشتر است.
۴) آزمون های روان سنجی چندان ابزار لازم ندارند.

---

**۵- آزمون های..... به اندازه گیری جنبه های غیر شناختی (هیجانی و عاطفی) افراد می‌پردازند؟**

۱) معلومات ۲) گروهی ۳) شخصیت ۴) هوش

---

**۶- کدامیک از دانشمندان زیر هوش را به دو عامل اختصاصی و کلی تقسیم کرد؟**

۱) بینه ۲) گالتون ۳) اسپیرمن ۴) کتل

---

**۷- اولین کتاب درباره اندازه گیری توسط چه کسی منتشر شد؟**

۱) بینه ۲) پیرسون ۳) ثرندایک ۴) کتل

---

**۸- کدامیک از آزمون های زیر خطای اندازه گیری بیشتری دارند؟**

۱) آزمون وکسلر ۲) آزمون بینر- استنفورد ۳) آزمون ریون ۴) آزمون رورشاخ

---

**۹- کدامیک از آزمون های زیر برای ارزشیابی غیر رسمی آموخته های افراد به کار می‌روند؟**

۱) آزمون های استاندارد شده ۲) آزمون های عینی
۳) آزمون های نابسته به فرهنگ ۴) آزمون های معلم ساخته

---

**۱۰- عینی بودن آزمون اشاره به کدامیک از موارد زیر ندارد؟**

۱) تاثیرگذاری نظر و قضاوت شخصی ۲) روش اجرا بر اساس قواعد معین
۳) نمره دهی بر اساس قواعد یکسان ۴) هیچ کدام

**۱۱- کدامیک از موارد زیر شامل آزمون های فردی نمی شود؟**

۱) فاقد نورم هستند
۲) توسط فرد تعلیم دیده اجرا می‌شوند
۳) نیاز به ثبت واکنش آزمودنی دارد
۴) دقت بیشتری از آزمون های گروهی دارد

---

**۱۲- کدامیک از موارد زیر شامل آزمون های سرعت می‌شود؟**

۱) زمان نامحدود دارند
۲) میزان مهارت و وسعت دانش آموزان را می‌سنجد
۳) سطح دشواری همه سوال ها یکسان است
۴) سوالات بر اساس آسان به مشکل تنظیم شده است

---

**۱۳- کدامیک از موارد زیر خصیصه آزمون ملاک مرجع است؟**

۱) بدون توجه به عملکرد سایر افراد گروه، درباره آزمودنی قضاوت می‌شود.
۲) با توجه به عملکرد سایر افراد گروه و مقایسه با آنها درباره آزمودنی قضاوت می‌شود
۳) آزمودنی پاسخ های خود را به صورت کتبی در پاسخنامه می‌نویسد.
۴) سوالات این آزمون ها بر اساس سطح دشواری تنظیم شده اند.

---

**۱۴- اگر هدف تست تعیین این مطلب باشد که فرد در آینده در چه رشته‌ای موفق خواهد شد به کارگیری چه آزمونی مناسب تر است؟**

۱) استعداد
۲) پیشرفت تحصیلی
۳) رغبت
۴) شخصیت

---

**۱۵- مهمترین ویژگی سوالات عینی کدام است؟**

۱) حالات روحی آزمودنی در پاسخگویی اثر ندارد
۲) پاسخ در موقع تهیه سوال مشخص است
۳) پاسخ های پیشنهادی در درجات مختلف از صحت هستند
۴) نمره گذاری آن ذهنی است

---

**۱۶- کدام آزمون میزان موفقیت افراد را پس از طی یک دوره آموزش تعیین می‌کند؟**

۱) استعداد
۲) پیشرفت تحصیلی
۳) شخصیت
۴) فرافکن

---

**۱۷- عینی بودن یک آزمون بیشتر بر کدام مورد تاکید دارد؟**

۱) نمره گذاری
۲) تهیه آزمون
۳) هدف گذاری
۴) اجرای آزمون

---

**۱۸- مهمترین تفاوت آزمون های ملاک مرجع با آزمون های هنجار مرجع چیست؟**

۱) تعداد شرکت کنندگان در آزمون
۲) روش اندازه گیری و نوع سوالات
۳) ضریب دشواری و تشخیص سوالات آزمون
۴) معیار تصمیم گیری درباره نتایج آزمون

---

**۱۹- اجرای متحدالشکل آزمون بیانگر رعایت کدام یک از ویژگی های اندازه گیری است؟**

۱) قواعد اندازه گیری
۲) کمی سازی
۳) قضاوت ارزشی
۴) نسبت دادن اعداد به افراد یا اشیاء

# پاسخ تست‌های آخر فصل

۱- گزینه «۲»
۲- گزینه «۳»
۳- گزینه «۴»
۴- گزینه «۱»
۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۳»
۷- گزینه «۴»
۸- گزینه «۳»
۹- گزینه «۴»
۱۰- گزینه «۱»
۱۱- گزینه «۱»
۱۲- گزینه «۳»
۱۳- گزینه «۱»
۱۴- گزینه «۱»
۱۵- گزینه «۲»
۱۶- گزینه «۲»
۱۷- گزینه «۱»
۱۸- گزینه «۴»
۱۹- گزینه «۳»